ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 25. februára 2010 *

Vo veci C-381/08,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Bundesgerichtshof (Nemecko) z 9. júla 2008 a doručený Súdnemu dvoru 22. augusta 2008, ktorý súvisí s konaním:

Car Trim GmbH

proti

KeySafety Systems Srl,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu predsedu štvrtej komory, sudcovia R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (spravodajca), G. Arestis a T. von Danwitz,

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: J. Mazák,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— KeySafety Systems Srl, v zastúpení: C. von Mettenheim, Rechtsanwalt,

— nemecká vláda, v zastúpení: M. Lumma a J. Kemper, splnomocnení zástupcovia,

— česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, splnomocnený zástupca,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: H. Walker, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci A. Henshaw, barrister,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A.-M. Rouchaud-Joët a S. Grünheid, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 24. septembra 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42, ďalej len „nariadenie“) a osobitnejšie otázky určenia vymedzení medzi zmluvami „o predaji tovaru“ a zmluvami „o poskytovaní služieb“, ako aj určenia miesta plnenia v prípade zásielkového predaja.

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi spoločnosťou Car Trim GmbH (ďalej len „Car Trim“) na jednej strane a podnikom KeySafety Systems Srl (ďalej len „KeySafety“) na druhej strane vo veci zmluvných záväzkov účastníkov zmluvy týkajúcich sa zhotovenia systémov airbagov.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Podľa článku 68 bodu 1 nariadenia, ktoré nadobudlo účinnosť 1. marca 2002, toto nariadenie nahrádza medzi členskými štátmi, okrem Dánskeho kráľovstva, Bruselský dohovor z roku 1968 o právomoci a o uznávaní a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32) zmenený a doplnený následnými dohovormi týkajúcimi sa pristúpenia nových členských štátov k tomuto dohovoru.

4 V súlade s odôvodnením č. 2 nariadenia je jeho cieľom v záujme riadneho fungovania vnútorného trhu, „harmoniz[ovať] normy konfliktu právomoci v občianskych a obchodných veciach a zjednoduš[iť] formálne náležitosti na účely rýchleho a jednoduchého uznávania a výkonu rozsudkov členských štátov viazaných týmto nariadením“.

5 Odôvodnenia č. 11 a 12 nariadenia spresňujú vzťah medzi jednotlivými pravidlami právomoci, ako aj ich regulačných cieľov:

„(11) Normy súdnej právomoci musia byť vysoko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného a právomoc založená na tomto kritériu musí byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet konania alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iné kritérium väzby…

(12) Okrem bydliska žalovaného musia byť k dispozícii aj alternatívne kritériá právomoci založené na úzkej väzbe medzi súdom a žalobou alebo na účely uľahčenia efektívneho výkonu súdnictva.“

6 Článok 2 bod 1 nariadenia, ktorý je súčasťou prvého oddielu kapitoly II nazvanej „Všeobecné ustanovenia“, znie takto:

„Ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.“

7 Článok 5 nariadenia, ktorý je súčasťou druhého oddielu kapitoly II nazvaného „Osobitná právomoc“, stanovuje:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte:

1. a) v zmluvných veciach na súde podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby;

b) na účely tohto ustanovenia, ak sa účastníci zmluvy nedohodli inak, je miestom zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby:

— pri predaji tovaru miesto v členskom štáte, kam sa podľa zmluvy tovar dodal alebo mal dodať,

— pri poskytnutí služieb miesto v členskom štáte, kde sa podľa zmluvy služby poskytli alebo mali poskytnúť,

c) ak sa neuplatní písmeno b), uplatní sa písmeno a);

…“

8 Článok 1 ods. 4 smernice 1999/44/ES Európskeho parlamentu a Rady z 25. mája 1999 o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar (Ú. v. ES L 171, s. 12; Mim. vyd. 15/004, s. 223) stanovuje:

„Zmluvy na dodávky spotrebného tovaru, ktorý sa má zhotoviť alebo vyrobiť, sa na účely tejto smernice tiež považujú za kúpne zmluvy."

Medzinárodná právna úprava

9 Dohovor Organizácie Spojených národov podpísaný vo Viedni 11. apríla 1980 o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru (ďalej len „CISG") nadobudol účinnosť v Taliansku 1. januára 1988 a v Nemecku 1. januára 1991.

10 Tretí odsek preambuly CISG stanovuje:

„… Prijatie jednotných ustanovení upravujúcich zmluvy o medzinárodnej kúpe tovaru a prihliadajúcich na rôzne sociálne, ekonomické a právne systémy by prispelo k odstraňovaniu právnych prekážok v medzinárodnom obchode a podporilo rozvoj medzinárodného obchodu".

11 Podľa článku 1 ods. 1 písm. a) CISG:

„Tento Dohovor upravuje zmluvy o kúpe tovaru medzi stranami, ktoré majú miesta podnikania v rôznych štátoch:

a) ak tieto štáty sú zmluvnými štátmi…“

12 Článok 3 CISG, pokiaľ ide o vecnú pôsobnosť CISG, stanovuje:

„1. Zmluvy o dodávke tovaru, ktorý sa má vyrobiť alebo vyhotoviť, sa považujú za zmluvy o kúpe tovaru, ibaže strana, ktorá tovar objednáva, sa zaväzuje dodať podstatnú časť vecí potrebných na ich výrobu alebo zhotovenie.

2. Tento Dohovor sa nepoužije na zmluvy, v ktorých prevažujúca časť záväzkov strany, ktorá dodáva tovar, spočíva vo vykonaní prác alebo poskytovaní služieb.“

13 Podľa článku 30 CSIG „predávajúci je povinný dodať tovar, odovzdať akékoľvek doklady, ktoré sa naň vzťahujú, a vlastnícke právo k tovaru, ako vyžaduje zmluva a tento Dohovor za podmienok ustanovených zmluvou a týmto Dohovorom“.

14 Článok 31 CISG stanovuje:

„Ak nie je predávajúci povinný dodať tovar v určitom inom mieste, jeho povinnosť dodať tovar spočíva:

a) v odovzdaní tovaru prvému dopravcovi na prepravu pre kupujúceho, ak zmluva o kúpe zahŕňa prepravu tovaru;

…“

15 Podľa článku 6 Dohovoru Organizácie Spojených národov podpísaného 14. júna 1974 v New Yorku o premlčaní pri medzinárodnej kúpe tovaru:

„1. Tento Dohovor sa nevzťahuje na zmluvy, v ktorých sa prevažujúca časť záväzkov predávajúceho týka poskytovania prác alebo služieb.

2. Zmluvy o dodávke tovaru, ktorý sa má vyrobiť alebo vyhotoviť, sa považujú za kúpne zmluvy, ledaže strana, ktorá tovar objednáva, sa zaväzuje dodať podstatnú časť vecí potrebných pre ich výrobu alebo zhotovenie.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

16 Spoločnosť KeySafety, ktorá je usadená v Taliansku, dodáva talianskym výrobcom áut systémy airbagov a v súlade s piatimi zmluvami o dodávke tovaru z obdobia od júla 2001 do decembra 2003 (ďalej len „zmluvy“) nakupovala súčiastky potrebné na zhotovenie týchto systémov od podniku Car Trim.

17 KeySafety vypovedala uvedené zmluvy s účinnosťou ku koncu roka 2003. Domnievajúc sa, že časť zmlúv bola platná až do leta 2007, Cam Trim považoval toto vypovedanie zmlúv za porušenie zmluvy a podal žalobu o náhradu škody na Landgericht Chemnitz, pričom ide o súd nachádzajúci sa v mieste výroby súčiastok. Tento súd vyhlásil, že nie je príslušný na rozhodovanie o žalobe z dôvodu nedostatku medzinárodnej právomoci nemeckých súdov.

18 Oberlandesgericht zamietol odvolanie podané žalobcom.

19 Tento posledný uvedený súd uviedol, že zmluvy zaväzujú žalobcu ako výrobcu automobilových vybavení na výrobu airbagov v stanovenej forme z výrobkov kúpených od vopred stanovených dodávateľov, aby mohli byť dodané na zákazku podľa potrieb výrobného procesu spoločnosti KeySafety a veľkého počtu požiadaviek týkajúcich sa organizácie práce, kontroly kvality, balenia, označenia, objednávok a faktúr.

20 Car Trim podal opravný prostriedok „Revision“ na Bundesgerichtshof.

21 Podľa vnútroštátneho súdu sa vyriešenie tohto sporu týka otázky, či Landgericht Chemnitz správne odmietol svoju medzinárodnú právomoc, ktorú mal posúdiť na základe nariadenia.

22 Odpoveď na túto otázku závisí od výkladu článku 5 bodu 1 písm. b) uvedeného nariadenia, keďže žalovaná má svoje sídlo, ktoré môže slúžiť ako kritérium na určenie právomoci podľa článku 2 nariadenia, v Taliansku a Oberlandesgericht konštatoval, že neexistuje ani výlučná právomoc nemeckých súdov podľa článku 22 nariadenia, ani výslovné alebo implicitné rozšírenie právomoci podľa článkov 23 a 24 uvedeného nariadenia.

23 Nemecké súdy preto môžu byť príslušné na rozhodovanie o žalobách o náhradu škody, len ak sa miesto výroby považuje za miesto plnenia záväzku, ktorý je „predmetom žaloby“ v zmysle článku 5 bodu 1 nariadenia.

24 Vnútroštátny súd sa domnieva, že príslušný súd je ten, ktorého zemepisná väzba je najužšia vo vzťahu k plneniu záväzku vyplývajúceho zo zmluvy. Preto ju treba stanoviť podľa rozhodujúceho zmluvného plnenia, ktoré z dôvodu nedostatku inej vhodnej väzby musí byť chápané v závislosti od hospodárskych kritérií. Uvedeným kritériom rozhodujúceho hospodárskeho plnenia by mohlo byť tiež kritérium uvedené v článku 3 ods. 2 CISG alebo v článku 6 ods. 2 dohovoru Organizácie Spojených národov zo 14. júna 1974 o premlčaní pri medzinárodnej kúpe tovaru.

25 Za predpokladu, že určujúcim miestom plnenia by bolo miesto plnenia podľa článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky nariadenia, bude potrebné definovať miesto, kam sa podľa zmlúv predaný tovar dodal alebo mal dodať. Vnútroštátny súd sa domnieva, že aj

v prípade zásielkového predaja uvedené miesto plnenia odkazuje na miesto, kde na základe zmlúv kupujúci skutočne získal právo nakladať s dodanou vecou alebo ho mal získať.

26 Za týchto podmienok Bundesgerichtshof rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 5 bod 1 písm. b) nariadenia… vykladať v tom zmysle, že zmluvy o dodaní tovaru, ktorý sa má vyrobiť alebo vyhotoviť, sa majú napriek konkrétnym požiadavkám objednávateľa týkajúcim sa zaobstarania, spracovania a dodania predmetov, ktoré sa majú vyhotoviť, vrátane zabezpečenia kvality výroby, spoľahlivosti dodania a bezchybného administratívneho vybavenia zákazky, kvalifikovať ako predaj tovaru (prvá zarážka) a nie ako poskytnutie služieb (druhá zarážka)? Aké kritériá sú pre toto vymedzenie rozhodujúce?

2. Ak sa má vychádzať z toho, že ide o predaj tovaru, miesto, kam sa podľa zmluvy predaný tovar dodal alebo mal dodať, sa pri zásielkovom predaji určuje podľa miesta fyzického odovzdania kupujúcemu alebo podľa miesta, na ktorom je tovar odovzdaný prvému prepravcovi na dodanie kupujúcemu?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

27 Vnútroštátny súd sa svojou prejudiciálnou otázkou Súdneho dvora v podstate pýta, aké kritériá sú rozhodujúce na vymedzenie „predaja tovaru“ a „poskytnutia služieb“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia v prípade zmluvy o dodaní tovaru, ktorý sa má vyhotoviť alebo vyrobiť a dodať podľa osobitných požiadaviek kupujúceho týkajúcich sa zaobstarania, spracovania a dodania tohto tovaru.

28 V prvom rade je potrebné uviesť, že táto otázka bola položená v rámci sporu medzi dvoma výrobcami v automobilovom odvetví. Pre toto automobilové odvetvie je charakteristická silná spolupráca medzi výrobcami. Ponuka konečného výrobku musí byť prispôsobená presným podmienkam a individuálnym požiadavkám kupujúceho. Vo všeobecnosti kupujúci presne vymedzuje svoje potreby a dáva pokyny na výrobu, ktoré musí dodávateľ rešpektovať.

29 V takomto výrobnom procese, ktorý sa rovnako využíva v odvetví moderného hospodárstva, môže výroba tovaru zahŕňať poskytovanie služieb, ktoré spolu s následným dodaním konečného výrobku prispieva k uskutočneniu konečného cieľa predmetnej zmluvy.

30 Znenie článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia neobsahuje ani definíciu týchto dvoch kategórií zmlúv, ani prvky rozlišujúce tieto dve kategórie zmlúv v čase predaja tovaru, ktorý súčasne zahŕňa poskytovanie služieb. Osobitne prvá zarážka uvedeného ustanovenia, týkajúca sa predaja tovaru, nespresňuje, či sa uplatňuje tiež v prípade, keď dotknutý tovar musí byť vyhotovený alebo vyrobený predajcom, ktorý rešpektuje niektoré požiadavky uvedené v tomto ohľade kupujúcim, vzhľadom na skutočnosť, že

uvedené vyhotovenie alebo výroba alebo ich časť by bolo možné kvalifikovať ako „službu“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) druhej zarážky nariadenia.

31 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že článok 5 bod 1 nariadenia ponecháva zmluvám o predaji tovaru alebo zmluvám o poskytovaní služieb záväzok charakteristický pre tieto zmluvy ako kritérium na určenie súdnej právomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. apríla 2009, Falco Privatstiftung a Rabitsch, C-533/07, Zb. s. I-3327, bod 54).

32 Vzhľadom na túto úvahu je teda potrebné vychádzať zo záväzku charakteristického pre predmetné zmluvy. Zmluva, ktorej charakteristickým záväzkom je dodávka tovaru, sa kvalifikuje ako „predaj tovaru“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky nariadenia. Zmluva, ktorej charakteristickým záväzkom je poskytovanie služieb, sa kvalifikuje ako „poskytnutie služieb“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) druhej zarážky.

33 Na účely vymedzenia záväzku, ktorý charakterizuje predmetné zmluvy, je potrebné zohľadniť tieto predpoklady.

34 Po prvé je potrebné uviesť, že kvalifikovanie zmluvy, ktorej predmetom je predaj tovaru, ktorý musí predajca najprv vyhotoviť alebo vyrobiť, upravujú niektoré ustanovenia práva Únie a medzinárodného práva, ktoré môžu usmerniť výklad potrebný k pojmom „predaj tovaru“ a „poskytnutie služieb“.

35 V prvom rade podľa článku 1 ods. 4 smernice 1999/44 sa zmluvy na dodávky spotrebného tovaru, ktorý sa má zhotoviť alebo vyrobiť, na účely tejto smernice tiež považujú za kúpne zmluvy a podľa článku 1 ods. 2 písm. b) tejto smernice akýkoľvek hmotný hnuteľný predmet znamená „spotrebný tovar" s určitými výnimkami, ktoré nie sú vo veci samej relevantné.

36 Okrem toho podľa článku 3 ods. 1 CISG sa za kúpne zmluvy považujú zmluvy o dodávke tovaru, ktorý sa má vyhotoviť alebo vyrobiť, okrem prípadu, keď objednávateľ tovaru má dodať podstatnú časť materiálu potrebného na toto vyhotovenie alebo túto výrobu.

37 Navyše článok 6 ods. 2 dohovoru Organizácie Spojených národov zo 14. júna 1974 o premlčaní pri medzinárodnej kúpe tovaru tiež stanovuje, že medzi kúpne zmluvy sa zaraďujú zmluvy o dodaní hmotného hnuteľného predmetu, ktorý sa má vyhotoviť alebo vyrobiť, okrem prípadu, keď objednávateľ predmetu má dodať podstatnú časť materiálu potrebného na toto vyhotovenie alebo túto výrobu.

38 Uvedené ustanovenia sú ukazovateľom toho, že skutočnosť, že tovar, ktorý sa má dodať, sa musí vopred vyhotoviť alebo vyrobiť, nemení kvalifikáciu predmetnej zmluvy ako zmluvy o predaji tovaru.

39 Okrem toho Súdny dvor dospel k rovnakému záveru v oblasti verejného obstarávania. Vo svojom rozsudku z 11. júna 2009 Hans & Christophorus Oymanns (C-300/07, Zb. s. I-4779), Súdny dvor v bode 64 tohto rozsudku rozhodol, že pojem „verejné zákazky na dodávku tovaru" obsiahnutý v článku 1 ods. 2 písm. c) prvého pododseku smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby (Ú. v. EÚ L 134, s. 114; Mim. vyd. 06/007, s. 132) znamená kúpu výrobkov nezávisle od toho, či boli predmetné výrobky spotrebiteľovi poskytnuté už vyhotovené alebo či boli vyhotovené podľa jeho požiadaviek. V bode 66 uvedeného rozsudku Súdny dvor dospel k záveru, že v prípade dodania tovaru, ktorý je

vyrobený a individuálne prispôsobený v závislosti od požiadaviek každého zákazníka, je vyhotovenie tohto tovaru súčasťou predmetnej dodávky tovaru.

40 Po druhé treba zohľadniť kritérium uvedené Komisiou Európskych spoločenstiev týkajúce sa pôvodu materiálov, ktoré sa majú spracovať. Na účely výkladu článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia možno zohľadniť tiež skutočnosť, či tento materiál bol alebo nebol dodaný kupujúcim. Ak kupujúci dodal celý materiál, z ktorého je tovar vyhotovený, alebo jeho podstatnú časť, môže táto skutočnosť viesť v prospech kvalifikácie zmluvy ako „zmluvy o poskytovaní služieb“. Naopak v opačnom prípade, keď kupujúci materiál nedodal, existuje silná pravdepodobnosť, že by bola zmluva charakterizovaná ako „zmluva o predaji tovaru“.

41 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že vo veci samej, aj keď podnik KeySafety vymedzil dodávateľov, od ktorých sa mala spoločnosť Car Trim zásobovať niektorými súčiastkami, neposkytol tejto spoločnosti nijaký materiál.

42 Po tretie, hoci vnútroštátny súd neposkytol nijakú informáciu v tejto súvislosti, je potrebné uviesť, že zodpovednosť dodávateľa môže byť tiež skutočnosťou, ktorú možno zohľadniť pri kvalifikácií záväzku, ktorý charakterizuje predmetnú zmluvu. Pokiaľ je predávajúci zodpovedný za kvalitu a súlad tovaru so zmluvou, ktorý je výsledkom jeho činnosti, táto zodpovednosť vedie k prevahe kvalifikácie ako „zmluvy o predaji tovaru“. Naopak, pokiaľ predávajúci je zodpovedný len za správnu činnosť podľa pokynov kupujúceho, táto skutočnosť vedie skôr v prospech kvalifikácie zmluvy ako „poskytovanie služieb“.

43 Vzhľadom na to, čo bolo uvedené, treba na prvú otázku odpovedať, že zmluvy, ktorých predmetom je dodanie tovaru, ktorý sa má vyhotoviť alebo vyrobiť, sa majú napriek tomu, že si kupujúci stanovil určité požiadavky týkajúce sa zaobstarania, spracovania a dodania tovaru bez toho, aby poskytol materiál, a že dodávateľ je zodpovedný za kvalitu a súlad tovaru so zmluvou, kvalifikovať ako „predaj tovaru“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky nariadenia.

O druhej otázke

44 Vnútroštátny súd sa svojou druhou otázkou v podstate pýta, či sa v prípade zmluvy zásielkového predaja miesto, kam sa podľa zmluvy tovar „dodal“ alebo „mal dodať“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky nariadenia, vymedzuje na základe miesta skutočného odovzdania tovaru kupujúcemu.

45 Najprv treba zdôrazniť, že na základe článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia majú účastníci zmluvy voľnosť určiť si miesto dodania tovaru.

46 Výraz „ak sa účastníci zmluvy nedohodli inak“, uvedený v článku 5 bode 1 písm. b) nariadenia, totiž stanovuje, že strany sa na účely uplatnenia tohto ustanovenia môžu dohodnúť o plnení záväzku. Navyše podľa článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky nariadenia, ktorý uvádza výraz „podľa zmluvy“, je miestom dodania tovaru v zásade miesto, na ktorom sa dohodli účastníci zmluvy.

47 Na účely odpovede na položenú otázku Súdny dvor vychádza zo vzniku, cieľov a systému nariadenia (pozri rozsudky z 3. mája 2007, Color Drack, C-386/05, Zb. s. I-3699, bod 18, a z 9. júla 2009, Rehder, C-204/08, Zb. s. I-6073, bod 31).

48 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že pravidlo osobitnej právomoci stanovené v článku 5 bode 1 nariadenia v zmluvných veciach, ktoré dopĺňa pravidlo základnej právomoci podľa miesta bydliska žalovaného, zodpovedá cieľu blízkosti a je odôvodnené úzkou väzbou medzi zmluvou a súdom príslušným na jej preskúmanie (pozri rozsudky Color Drack, už citovaný, bod 22, a Rehder, už citovaný, bod 32).

49 Pokiaľ ide o miesto plnenia záväzku, ktorý je predmetom žaloby, nariadenie vo svojom článku 5 bode 1 písm. b) prvej zarážke s cieľom posilniť prvotný cieľ harmonizácie noriem súdnej právomoci v záujme zabezpečenia predvídateľnosti samostatne definuje tento hraničný ukazovateľ pre predaj tovaru (pozri v tomto zmysle rozsudky Color Drack, už citovaný, bod 24, a Rehder, už citovaný, bod 33).

50 V rámci nariadenia toto pravidlo osobitnej právomoci v zmluvných veciach zakotvuje miesto dodania ako samostatný hraničný ukazovateľ, ktorý sa použije pri všetkých nárokoch založených na tej istej zmluve o predaji tovaru, a nielen pri nárokoch založených na samotnom záväzku dodania (rozsudok Color Drack, už citovaný, bod 26).

51 Navyše nijaké ustanovenie nariadenia nedefinuje pojmy „dodanie“ a „miesto dodania“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky nariadenia.

52 Okrem toho treba pripomenúť, že Komisia pri vzniku tohto nariadenia vo svojom návrhu nariadenia (ES) Rady zo 14. júla 1999 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [KOM (1999) 348 v konečnom znení, s. 14] zdôraznila, že toto ustanovenie je určené na „zmiernenie nevýhod pri uplatňovaní

noriem medzinárodného práva súkromného v štáte, ktorého súdny orgán vo veci koná“, že toto „pragmatické určenie miesta plnenia“ spočíva na čisto faktickom kritériu.

53 V prvom rade treba konštatovať, že nezávislosť hraničných ukazovateľov stanovených v článku 5 bode 1 písm. b) nariadenia vylučuje uplatnenie medzinárodného práva súkromného členského štátu miesta plnenia, ako aj hmotného práva, ktoré by podľa medzinárodného práva súkromného bolo uplatniteľné.

54 Z týchto podmienok vnútroštátnemu súdu prislúcha najprv preskúmať, či miesto dodania vyplýva z ustanovení zmluvy.

55 Pokiaľ je možné určiť miesto dodania týmto spôsobom bez odvolania sa na hmotné právo uplatniteľné na zmluvu, toto miesto sa považuje za miesto, kam sa podľa zmluvy tovar dodal alebo mal dodať v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky nariadenia.

56 Naopak môžu existovať situácie, keď zmluva neobsahuje nijaké ustanovenie odrážajúce vôľu zmluvných strán, pokiaľ ide o miesto dodania tovaru, bez uplatnenia príslušného hmotného práva.

57 Keďže je pravidlo právomoci stanovené v článku 5 bode 1 písm. b) nariadenia v týchto situáciách samostatné, je potrebné vymedziť toto miesto v závislosti od iného kritéria, ktoré rešpektuje vznik, ciele a systém nariadenia.

58 Vnútroštátny súd predpokladá dve miesta, ktoré by mohli slúžiť ako miesto dodania s cieľom stanoviť uvedené samostatné kritérium uplatniteľné v prípade neexistencie zmluvného ustanovenia. Prvým miestom je miesto fyzického odovzdania tovaru kupujúcemu a druhým je miesto odovzdania tovaru prvému prepravcovi na účely jeho prepravy kupujúcemu.

59 Možno sa domnievať, podobne ako vnútroštátny súd, že tieto dve miesta sa zdajú byť najúčelnejšie na vymedzenie miesta plnenia, kam sa tovar dodal alebo mal dodať v prípade, že toto miesto nebolo vopred vymedzené.

60 Je potrebné konštatovať, že miesto, kam sa tovar fyzicky odovzdal alebo mal odovzdať kupujúcemu v jeho konečnom mieste určenia, najlepšie zodpovedá ako „miesto dodania“ v zmysle jeho článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky vzniku, cieľom a systému nariadenia.

61 Tento ukazovateľ predstavuje vysokú predvídateľnosť. Zodpovedá tiež cieľu blízkosti, keďže zaručuje existenciu blízkej väzby medzi zmluvou a súdom príslušným na jej preskúmanie. Treba osobitne uviesť, že tovar, ktorý je hmotným predmetom zmluvy, sa v zásade musí nachádzať na tomto mieste po uskutočnení tohto zmluvného plnenia. Navyše základným cieľom zmluvy o predaji tovaru je jeho odovzdanie kupujúcemu predávajúcim, pričom je toto plnenie skončené len v prípade dopravenia tovaru do jeho konečného miesta určenia.

62 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať, že článok 5 bod 1 písm. b) prvá zarážka nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade zásielkového predaja sa má miesto, kam sa podľa zmluvy tovar dodal alebo

mal dodať, určiť na základe ustanovení tejto zmluvy. Ak na základe týchto ustanovení nie je možné určiť miesto dodania bez odvolania sa na hmotné právo uplatniteľné na zmluvu, je týmto miestom miesto fyzického odovzdania tovaru, ktorým kupujúci získal alebo mal získať právo skutočne nakladať s týmto tovarom v konečnom mieste určenia predaja.

O trovách

63 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 5 bod 1 písm. b) nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvy, ktorých predmetom je dodanie tovaru, ktorý sa má vyhotoviť alebo vyrobiť, sa majú napriek tomu, že si kupujúci stanovil určité požiadavky týkajúce sa zaobstarania, spracovania a dodania tovaru bez toho, aby poskytol materiál, a že dodávateľ je zodpovedný za kvalitu a súlad tovaru so zmluvou, kvalifikovať ako „predaj tovaru“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky nariadenia.**

2. Článok 5 bod 1 písm. b) prvá zarážka nariadenia č. 44/2001 sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade zásielkového predaja sa má miesto, kam sa podľa zmluvy tovar dodal alebo mal dodať, určiť na základe ustanovení tejto zmluvy. Ak na základe týchto ustanovení nie možné určiť miesto dodania bez odvolania sa na hmotné právo uplatniteľné na zmluvu, je týmto miestom miesto fyzického odovzdania tovaru, ktorým kupujúci získal alebo mal získať právo skutočne nakladať s týmto tovarom v konečnom mieste určenia predaja.

Podpisy